

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ഏകോനവിംശത്യധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസുതേ ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകോനവിംശത്യധികശതതമഃ സർഗഃ ||

അനസുയാദേശേന സീതായാസ്തപ്രദത്താനാം
ദിവ്യവസ്ത്രാഭൂഷണാനാം ധാരണം കൃത്യാ ശ്രീരാമസ്യ പാർശ്വേ ഗമനം
ശ്രീരാമാദീനാം രാത്രവാശ്രമേ സ്ഥിത്യാ പ്രാതരന്യത്ര
ഗന്തുദ്യഷിദ്യോനൂജ്ഞായാ ഗ്രഹണം

അനസുയാ തു ധർമ്മജ്ഞാ
ശ്രുത്യാ താം മഹതീം കഥാം |
പര്യഷ്വജ്ഞത ബാഹുഭ്യാം
ശിരസ്യാഘ്രായ മൈമിലീം || 2.119.1 ||

വ്യക്താക്ഷരപദം ചിത്രം
ഭാഷിതം മധുരം ത്വയാ |
യഥാ സ്വയംവരം വൃത്തം
തത് സർവം ച ശ്രുതം മയാ || 2.119.2 ||

രമേയം കഥയാ തേ തു
ദൃഢം മധുരഭാഷിണി |
രവീരസ്തം ഗതഃ ശ്രീമാ -
നുപോഹ്യ രജ്ജനീ ശുഭാം || 2.119.3 ||

ദിവസം പരികീർണാനാ -
മാഹാരാർഥം പതന്ത്രതിണാം |

സന്ധ്യാകാലേ നിലീനാനാം
നിദ്രാർഥം ശ്രൂയതേ ധ്വനിഃ || 2.119.4 ||

ഏതേ ചാപ്യഭിഷേകാർദ്രാ
മുനയഃ കലശോദ്യതാഃ |
സഹിതാ ഉപവർത്തന്തേ
സലിലാപ്സുതവൽകലാഃ || 2.119.5 ||

അഗ്നിഹോത്രേ ച ഋഷിണാ
ഹുതേ ച വിധിപൂർവകം |
കപോതാംഗാരൂണോ ധൂമോ
ദ്യശ്യതേ പവനോദ്ധതഃ || 2.119.6 ||

അൽപവർണാ ഹി തരവോ
ഘനീഭൂതാഃ സമന്തതഃ |
വിപ്രകൃഷ്ടേന്ദ്രിയേ ദേശേ
ന പ്രകാശന്തി വൈ ദിശഃ || 2.119.7 ||

രജനീചരസത്ത്യാനി
പ്രചരന്തി സമന്തതഃ |
തപോവനമൃഗാ ഹ്യേതേ
വേദിതീർഥേഷു ശേരതേ || 2.119.8 ||

സമ്പ്രവൃത്താ നിശാ സീതേ
നക്ഷത്രസമലക്യതാ |
ജ്യോത്സ്നാപ്രാവരണശ്ചന്ദ്രോ
ദ്യശ്യത്യേദ്യുദിത്യോംബരേ || 2.119.9 ||

ഗദ്യതാമനുജാനാമി
രാമസ്യാനുചരീ ഭവ |

കഥയന്ത്യാ ഹി മധുരം
ത്വയാഹമപി തോഷിതാ || 2.119.10 ||

അലങ്കുരു ച താവത് ത്വം
പ്രത്യക്ഷം മമ മൈമിലി |
പ്രീതിം ജനയ മേ വത്സേ
ദിവ്യാലങ്കാരശോഭിനീ || 2.119.11 ||

സാ തദാ സമലങ്കൃത്യ
സീതാ സുരസുതോപമാ |
പ്രണമ്യ ശിരസാ പാദൗ
രാമം ത്വദിമുഖീ യയൗ || 2.119.12 ||

തഥാ തു ഭൂഷിതാം സീതാം
ദദർശ വദതാം വരഃ |
രാഘവഃ പ്രീതിദാനേന
തപസ്വിന്യാ ജഹർഷ ച || 2.119.13 ||

ന്യവേദയത് തതഃ സർവം
സീതാ രാമായ മൈമിലീ |
പ്രീതിദാനം തപസ്വിന്യാ
വസനാഭരണസ്രജാം || 2.119.14 ||

പ്രഹൃഷ്ടസ്ത്വദവദ് രാമോ
ലക്ഷ്മണശ്ച മഹാരഥഃ |
മൈമിൽയാഃ സത്ക്രിയാം ദൃഷ്ട്വാ
മാനുഷേഷു സുദുർലഭാം || 2.119.15 ||

തതഃ സ ശർവരീം പ്രീതഃ
പുൺയാം ശശിനിദാനനാം |

അർചിതസ്താപസൈഃ സർവൈ -
രുവാസ രഘുനന്ദനഃ || 2.119.16 ||

തസ്യാം രാത്ര്യാം വ്യതീതായാ -
മഭിഷിച്യ ഹതാഗ്നികാൻ |
ആപ്യച്ഛേതാം നരവ്യാഘ്രൗ
താപസാൻ വനഗോചരാൻ || 2.119.17 ||

താവുചുസ്തേ വനചരാ -
സ്താപസാ ധർമചാരിണഃ |
വനസ്യ തസ്യ സഞ്ചാരം
രാക്ഷസൈഃ സമഭിപ്സുതം || 2.119.18 ||

രക്ഷാംസി പുരുഷാദാനി
നാനാരൂപാണി രഘവ |
വസന്ത്യസ്മിൻ മഹാരൺയേ
വ്യാലാശ്ച രൂധിരാശനാഃ || 2.119.19 ||

ഉച്ഛിഷ്ടം വാ പ്രമത്തം വാ
താപസം ബ്രഹ്മചാരിണം |
അദന്ത്യസ്മിൻ മഹാരൺയേ
താൻ നിവാരയ രഘവ || 2.119.20 ||

ഏഷ പന്ഥാ മഹർഷീണാം
ഫലാൻയാഹരതാം വനേ |
അനേന തു വനം ദുർഗം
ഗന്തും രഘവ തേ ക്ഷമം || 2.119.21 ||

ഇതീരിതഃ പ്രാഞ്ജലിദിസ്തപസ്യിദി -
ർദ്വിജൈഃ കൃതസ്യസ്ത്യയനഃ പരന്തപഃ |

വനം സഭാർയഃ പ്രവിവേശ രാഘവഃ

സലക്ഷ്മണഃ സ്മര്യ ഇവാഭ്രമണ്ഡലം || 2.119.22 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
അയോധ്യാകാണ്ഡേ ഏകോനവിംശത്യധികശതതമഃ സർഗഃ ||